

شماره: ۳۳
۸۹/۲/۱

است تا در این مورد اقدامات مفیدی را انجام داده و به کشورها کمک نماید تا اطلاعات دقیق تری را در خصوص آمار و مسائل مربوط به زنان و دختران شاغل در بخش کشاورزی فراهم آورند. پایگاه داده های جنسیتی کشاورزی (The Agri-Gender Database) در واکنش به درخواست کمیسیون آفریقایی آمار کشاورزی راه اندازی گردیده است و هدف از راه اندازی آن ارائه اطلاعات ریز و تفصیلی و نیز نحوه جمع آوری این اطلاعات در مورد زنان و دختران کشاورزی و پراکندگی های جنسیتی در بخش کشاورزی است. از جمله تاکیدات این پایگاه بررسی تمایزها و تفاوت های موجود میان زنان و مردان در بخش کشاورزی است. دایانا تمپلمن از کارشناسان ارشد فائو معتقد است که این اطلاعات می توانند سیاست سازان را در امر ارائه حمایت های بهتر به کسانی که دسترسی کمتری به منابع کشاورزی دارند یاری نموده و به زنان کمک نماید تا به برابری بیشتر در این بخش و به امنیت غذایی مورد نظر نائل گردند. این پایگاه داده ها و اطلاعاتی را پیرامون جمعیت کشاورز و شمار خانوارهای کشاورز، وضعیت دسترسی به منابع، تولید و بهره وری، کار، وضعیت تولید، درآمد ها و هزینه کردها، وضعیت عضویت در سازمان های کشاورزی و اطلاعاتی در مورد شاخص های فقر و امنیت غذایی به دست می دهد.

پایداری تهدید آنفلونزای مرگی از نوع H5N1

علیرغم تمامی تلاش های صورت گرفته در جلوگیری از بروز و سرایت آنفلونزای مرگی از نوع H5N1 از سال ۲۰۰۶ به این طرف کماکان وجود این ویروس برای بخش کشاورزی نگران کننده و خطر آفرین است و به همین منظور فائو خواستار اقدامات مستمر در جهت پیشگیری از این بیماری است. دکتر خوان لوپرات کارشناس ارشد فائو در زمینه دام و دامپزشکی در مراسم افتتاحیه کنفرانس بین المللی وزرا پیرامون آنفلونزای حیوانی که در هانوی برگزار گردید اظهار داشت که با وجود تمامی تدابیر اندیشه شده در حل این معضل ما همچنان شاهد وجود ویروس H5N1 در پنج کشور هستیم که عبارت اند از مصر، بنگلادش، اندونزی، ویتنام و چین. هر گونه اقدام در مبارزه با این ویروس در این کشورها از جمله اولویت های این سازمان می باشد. قابل ذکر است که از سال ۲۰۰۹ تمامی حواس ها متوجه مبارزه با ویروس H1N1 گردید در حالی که خطر ویروس H5N1 همچنان وجود دارد.

پایگاه داده های جنسیتی در کشاورزی (AGD)

اطلاعات و داده های بهتر در مورد کشاورزان زن و مرد می تواند تلاش های موثرتری را در خصوص توسعه روستایی به دست دهد این در حالی است که معمولا اطلاعات موجود در خصوص زنان و دخترانی که به امر کشاورزی مشغول اند دقیق و شفاف نیست. شکل جدیدی در سازمان خوارو بار و کشاورزی شکل گرفته

میزان جنگل زدایی رو به کاهش. اما نگران کننده

تبدیل جنگل های استوایی به زمین های کشاورزی بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ حرکت نزولی داشته اما نرخ آن در برخی کشور ها بالاست. بر اساس اعلام فائو طی ده سال اخیر در سطح جهانی، حدود ۱۳ میلیون هکتار از جنگل ها یا کاربری جدیدی پیدا کردند یا از بین رفتند. در دهه ۹۰ این میزان ۱۶ میلیون هکتار بود. برزیل و اندونزی که در دهه گذشته بیشترین خسارت را از این ناحیه متحمل شده بودند در دهه اول قرن بیست و یک با انجام اصلاحاتی میزان نابودی جنگل های خود را به طور قابل ملاحظه ای کاهش دادند. از سوی دیگر کشور هایی همچون هند، چین، ویتنام و ایالات متحده در قالب طرح ها و برنامه های جدید، در سطح چشمگیری اقدام به کاشت درخت و شکل دادن جنگل های جدید نمودند که در پی آن سالانه هفت میلیون هکتار جنگل شکل گرفته اند. در نتیجه این اقدامات میزان نابودی جنگل ها به ۵/۲ میلیون هکتار در سال بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ کاهش یافت. این در حالی بود که این رقم در دهه ۹۰ چیزی برابر ۸/۳ میلیون هکتار بود. سهم آسیا از افزایش رشد جنگل ها ۲/۲ میلیون هکتار بوده که البته آن هم در نتیجه تلاش های همان سه کشور ویتنام، چین و هند بوده است. نکته قابل توجه نقش جنگل ها در کاهش تغییرات آب و هوایی است، پدیده ای که این اواخر کشور های زیادی از جمله ایران را تحت تاثیر خود داشته است.

خبرنامه سازمان بهره وری آسیایی

در جدیدترین خبرنامه منتشره از سوی سازمان بهره وری آسیایی مقاله ای است تحت عنوان "روش شناسی بهره وری، ابزارها و فنون" که در این بخش در خصوص برآورد بهره وری ارزش افزوده صحبت شده است. علاقمندان برای کسب اطلاعات در این مورد می

توانند به سایت این سازمان مراجعه نمایند. "ارتقای محصولات فرآوری شده آسیایی در بازارهای جهانی" و "استراتژی اقتصادی برای تجارت اقتصادی" از جمله دیگر مقالات مندرج در این خبر نامه است.

مدیریت پایدار منابع آبی در کشاورزی

مدیریت پایدار منابع آبی در کشاورزی عنوان کتاب پژوهشی جدیدی است که سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی آن را در ماه مارس سال جاری به چاپ رسانده است. در این کتاب به مباحثی همچون چشم انداز آینده در کاربرد آب در کشاورزی، و بررسی تجربه های سیاستی کشور های عضو این سازمان در خصوص مدیریت این منابع و همچنین آنچه کشور ها در این راستا می باید انجام دهند پرداخته می شود.

عمده نکات مورد تاکید در این پژوهش که به عنوان راهکارهای پیشنهادی سازمان برای مساله مدیریت منابع آب در کشاورزی مطرح شده اند عبارت اند از: شناخت پیچیدگی ها و تنوعات موجود در مدیریت منابع آب در کشاورزی، تقویت مقررات و قوانین موجود و حقوق مربوط به مدیریت آب در کشاورزی، تضمین آب بها برای آب های عرضه شده در بخش کشاورزی، ایجاد هماهنگی میان سیاست های اتخاذ شده در بخش های کشاورزی، آب، انرژی و محیط زیست، تقویت پایداری و مقاومت کشاورزی در برابر تغییرات آب و هوایی و تاثیرات تنوعات آب و هوایی، حل معضل ناکارآمدی ها و نقصان های اطلاعاتی موجود در مورد مدیریت منابع آب.

مالیات برای آلودگی محیط زیست

به دنبال افزایش آلودگی هوا در چین این کشور به دنبال دریافت مالیات از کسانی است که باعث افزایش آلودگی محیط زیست و فضای سبز می گردند و این مهم حتی کشاورزان را نیز شامل می گردد. در بررسی

های بعمل آمده از سوی وزارت حفظ محیط زیست چین مشخص گردید که کشاورزان نیز از جمله آلوده کنندگان هوا به شمار می آیند. از آنجا که چین به دنبال افزایش درآمد سرانه تا سقف ۳ هزار دلار برای هر نفر است معاون وزارت حفظ محیط زیست این کشور روند افزایش آلودگی را طبیعی دانسته لیکن برای مقابله با آن سیاست اعمال مالیات بر آلوده کنندگان را در دستور کار دارند که بخش کشاورزی را نیز مشمول خود نموده است.

سیاست های توسعه کشاورزی در آسیا

برخی کشور هایی آسیایی سیاست های توسعه ای خاصی را از اواخر سال میلادی گذشته تا اوایل سال ۲۰۱۰ در خصوص ارتقای وضعیت غذا و تولید محصولات کشاورزی اتخاذ کرده اند که عموم این سیاست ها از این قرار اند:

بنگلادش: دولت مجددا صادرات برنج را تا پایان دسامبر ۲۰۰۹ ممنوع نمود. همچنین دولت بنگلادش حداقل قیمت حمایتی در فصل برداشت در سال جدید را با یک افزایش ۱۱/۷۶ درصدی به ۱۳/۷۷ دلار برای هر quintal (۱۰۰ کیلوگرم) رساند.

هند: دولت حداقل قیمت صادرات برنج باسماتی را برای صادرات به میزان ۹۰۰ دلار برای هر تن برنج تصویب نمود که این میزان ۱۸ درصد کمتر از میزان تعیین شده در ژانویه ۲۰۰۹ بود. همچنین دولت صادرات هر گونه برنج دیگری را غیر از باسماتی ممنوع کرد.

در اقدام دیگری دولت هند یک میلیون تن گندم را از ذخایر فدرال خارج و به مصرف کنندگان کلی داخلی نظیر آردکنندگان، و دیگر فرآوران که آرد و محصولات دیگری را بدست مشتری می دهند جهت عرضه در پنج بازار کشور خود اختصاص داد. دولت در همین راستا قیمت گندم را چیزی حدود ۲۰۰ روپیه هند

(۴/۲۵ دلار) کاهش داد و آن را به ۱۲۰۰ تا ۱۶۰۰ روپیه (۲۶ تا ۳۴/۷ دلار) برای هر quintal (۱۰۰ کیلوگرم) تقلیل داد.

اندونزی: برای برنج های سبوس دار فرآوری نشده و پوست گرفته شده، دولت حداقل قیمت حمایتی را به میزان ۱۰ درصد افزایش داد و نرخ آن ها به ترتیب ۰/۲۸ دلار و ۰/۳۵ دلار برای هر کیلوگرم تعیین گردید.

مالزی: دولت سیاست های خود در قبال مجوز واردات شکر و برنج را به منظور کنترل عرضه و قیمت های این کالاها اجرا نموده و از تصفیه شکر در داخل حمایت نمود.

پاکستان: دولت بار دیگر ممنوعیت صادرات برنج را تا پایان دسامبر ۲۰۰۹ تصویب کرده و افزایش قیمت برنج داخل را تحت کنترل درآورد.

تایلند: در چهار چوب برنامه جدید بیمه قیمت ها که جایگزین برنامه رهنی قبلی شده است، دولت تایلند قیمت تعیین شده برای برنج گلو تین دار را به میزان ۳۰۱ دلار برای هر تن و قیمت تعیین شده برای برنج سفید و برنج عطری منطقه پلاتوم را به میزان ۳۶۱ دلار برای هر تن بیمه نمود.

فیلیپین: دفتر غذای ملی در این کشور اعلام داشت که میزان ذخایر برنج این کشور در سال ۲۰۰۹ را تا ۴/۴ میلیون تن افزایش خواهد داد تا در سال ۲۰۱۰ نیاز به واردات برنج نداشته باشد.

سری لانکا: دولت سری لانکا مجوز واردات ۲۵ هزار تن برنج را از گونه های با کیفیت نظیر باسماتی و پونی سامبا صادر نمود در عین حالی که واردات این محصولات نیز از پرداخت گمرکی معاف بودند.

دولت همچنین مالیات بر واردات شکر را کاهش داد.

قزاقستان: دولت برنامه ریزی نموده است تا به واسطه تخصیص ۳۳ میلیون دلار یارانه برای حمل و

نقل و صادرات غلات، این محصول خود را در بازار های جهانی رقابتی نماید. همچنین دولت قزاقستان بستر صادرات این محصول را برای صادر کنندگان فراهم تر و ساده تر ساخته و فرآیند صدور مجوز در این خصوص را تسهیل نموده است. داشتن تجربه یک ساله در زمینه صادرات غلات در داخل و خارج برای دریافت مجوز کافی دانسته شده است.

اتحادیه گمرکات که از سوی روسیه ، بلاروس و قزاقستان شکل گرفته است تعرفه واردات شکر را همگام با برنامه دولت روسیه تنظیم نموده و این تعرفه با توجه به قیمت شکر در نیویورک تثبیت خواهد شد و ماهانه بر مبنای نظر وزارت توسعه اقتصادی روسیه تعیین خواهد گردید.

انتظارات و واقعیات ترویج کشاورزی جامعه محور

این نام مقاله ای است که از سوی موسسه بین المللی پژوهش در سیاست های غذایی در مارس ۲۰۱۰ به چاپ رسیده است. مقاله که از سوی چهار تن از کارشناسان این موسسه به رشته تحریر درآمده است دارای پنج بخش می باشد که از این جمله اند:

الف) مقدمه؛ ب) بازار و شکست دولت در ترویج کشاورزی؛ ج) ترویج کشاورزی جامعه - محور در نظریه؛ د) ترویج کشاورزی جامعه - محور در عمل؛ ه) نتیجه.

در این مقاله آمده است که در اصل مکانیسم بازار، ترویج کشاورزی را تقاضا - محور می سازد اما شکست های بازاری متنوعی در ترویج کشاورزی دخیل هستند. لذا برای ایجاد ترویج تقاضا - محور رویکرد های جدیدی نیاز است. این مقاله بر رویکرد ترویج جامعه - محور استوار است. در چنین رویکردی، ارائه کنندگان خدمات مستقیما از سوی جوامع یا گروه های کشاورزی به کار گرفته می شوند تا ارائه

دهندگان اطلاعات و خدمات مورد نیاز آن ها باشند. در این رویکرد همچنین بخشی یا تمام حمایت مالی از سوی دولت انجام می پذیرد لیکن قراردادهای منعقد از سوی مشتریان مورد ارزیابی و پایش قرار می گیرد و در عین حال تصمیم به کارگیری دوباره از ارائه دهندگان خدمات بر عهده مشتریان است که بر اساس میزان رضایت ایشان از خدمات صورت گرفته تحقق می پذیرد. این رویکرد متضمن این است که خدمات و اطلاعات ارائه شده با نیاز های کشاورزان مطابقت دارد. در این مقاله همچنین به سه نمونه عملی از به کار گیری این نوع ترویج اشاره شده است. اولین آن ها در برنامه خدمات مشاوره ای ملی کشاورزی در اوگاندا بوده و دومین آن در قالب رویکرد دانشکده های کشاورزی در جهت ارائه خدمات ترویجی بوده است که در کشور های زیادی به اجرا گذارده شده و سومین آن در مدل آژانس مدیریت فناوری کشاورزی در هند مورد تجربه قرار گرفته است.

از جمله نکات جالب توجه در این مقاله نمودار مشارکت اتحادیه ها یا انجمن های زراعی در مراحل مختلف زنجیره حمل و انتقال ترویج است. در این مقاله به نقش این انجمن ها و اتحادیه ها در جمع آوری نیازهای کشاورزان در امر ترویج و مدیریت ترویج به نحوی تقاضا محور تاکید شده است. اصل مقاله در دفتر مدیریت یافته های پژوهشی موسسه موجود می باشد.

تهیه کننده: احسان عباسلو

کمپته تخصصی ترجمه، مدیریت پردازش یافته های تحقیقاتی،
موسسه پژوهشهای برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه
روستایی.